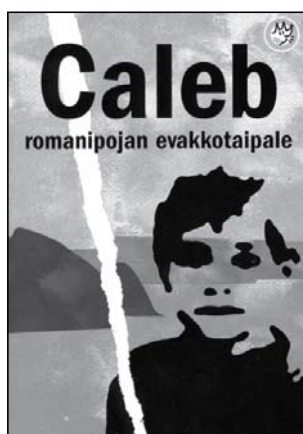

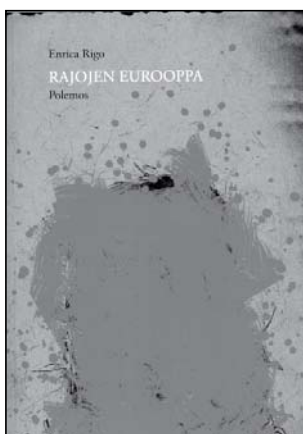
Kirja-arvosteluja

Brusila, Pirkko (toim.), Seksuaalisuus eri kulttuureissa. Helsinki: Duodecim 2008. 222 s. ISBN 978-951-656-215-8.

Lind, Armas, Caleb – romanipojan evakkotaipale. Helsinki: Like & Suomen Rauhanpuolustajat 2010. 164 s. ISBN 978-952-010-454-2.

Rigo, Enrica, Rajojen Eurooppa. Helsinki: Like 2009. 245 s. ISBN 978-952-010-302-6.

Suomalainen lääkäriseura Duodecim on vuonna 2008 julkaissut teoksen *Seksuaalisuus eri kulttuureissa*. Kirja kertoo Suomessa elävien kulttuurien ja uskontojen edustajien intimitettiin, seksuaalisuuteen ja yksityisyyteen liittyvistä asenteista, sopivaisuussäädöksistä, kielloista ja tabuista. Kirja on erityisesti suun-

nattu lääkäreille ja hoitohenkilökunnalle, koska he työssään usein kohtaavat näihin asioihin liittyviä käsitteitä ja tapoja. Eriteltyksi tulevat Suomen luterilaisen, kotimaisten herätysliikkeiden ja vapaiden suuntien, katolilaisten, Jehovan todistajien, ortodoksien, islamilaisten, juutalaisten, romanien ja hindujen näkemykset.

Perusajatus on erinomainen: kertoa intimitettiin liittyvistä, yleensä uskonnon, ohjailemista ilmiöistä. Kun esipuheessa kirjan tarpeellisuutta motivoidaan Suomen monikulttuuristumisella ja maahanmuutolla, herättää kirjan rakenne kuitenkin hämmennystä. Luterilainen ja ortodoksinen valtionkirkkomme eivät ole erityisesti maahanmuuttajien mukanaan tuomia kirkkokuntia. Tietääkseni ne eivät myöskään sano kirjan aihepiirin asioista mitään sellaista, joka ei jo olisi yleisesti tiedossa tai jolla olisi vaikutusta esimerkiksi potilaan hoitamiseen – eikä tämä ennako-oletukseni muuttunut tekstin luettuani. Myös katolisen kirkon kannat – esimerkiksi ehkäisy- ja aborttikielteisyys – lienevät suurelle yleisölle selviä. Herätysliikkeiden ja vapaiden suuntien esiteltyt ajatukset keskittyvät lähinnä Tosi Rakkaus Odottaa -liikkeeseen eli esiaviollisesta seksistä kieltäytymiseen ja homoseksuaalisuuden vastustukseen. Kaikkiaan nämä meille tutut uskonnot vievät miltei kolmasosan kirjan tekstistä.

Lisää ihmettelyä herättää muiden kristillis pohjaisten suuntien valinta. Jehovan todistajien ajatuksia esitellään, mutta miksi ei esimerkiksi adventistien tai mormonien? Onko kyseessä kenties ryhmän koko: jehovia on noin 18 000, mutta adventisteja vain noin 4 000 ja mormoneja noin 3 000 (vuonna 2007). Jos kyse on ryhmän koosta, on mainittava, että kristinopille melko läheisen juutalaisen opin kannattajien tilastoitunut lukumäärä maassamme on noin 1 200 henkeä. Ihmettelyä voisi jatkaa kysymällä, että jos maassamme suhteellisen pieni hindulaisuus esitellään, niin miksi buddhalaisuus ei ole päässyt kirjaan mukaan? Nyt kirjan valinnat näyttävät sekavilta ja mielivaltaisilta, varsinkin kun valinnan perusteita ei kerrota.

Vieraiden kulttuurien ymmärtämisen kannalta kirjan parasta antia ovat islamin ja hindulaisuuden sekä romanikulttuurin esittelyt. Monikulttuurisuuden kannalta ne ovat sikäli tärkeitä, että islam lienee tällä hetkellä maamme nopeimmin kasvava ”vieras” us-

kontokunta. Romanit puolestaan ovat maamme vanha vähemmistö, jonka tapakulttuurista ei käsitykseni mukaan ole kovinkaan laajasti otettu huomioon esimerkiksi sairaanhoidossamme. Näiden ryhmien kohdalla kirja täyttää erinomaisesti tehtävänsä.

Armas Lindin muistelmakirja *Caleb – romanipojan evakkotaipale* on merkityksellinen teos. Se kertoo kolminkertaisesti ”toisen” ja heikossa asemassa olevan ihmisen tarinaa. Ensinnäkin Caleb on sortavalalainen evakko: kotiseutunsa menettänyt itäsuomalainen Länsi-Suomessa, jossa ortodoksievakot voitiin kepeästi leimata ”ryssiksi”. Toiseksi Caleb on lastenkotilapsi: Hänen isänsä oli jättänyt Calebin äidin yksin lasten kanssa ja nuori yksinhuoltaja puolestaan jätti poikansa kasvatiksi sijaisperheeseen, josta sukulaismies kävi Calebin hakemassa ja jonka huomasta poika lopulta ajautui Sortavalan kaduille ”katulapseksi” ja sitä tietä lastenkotiin. Lisäksi Calebia kirjan mukaan pidettiin myös kristillisen avioliiton ulkopuolella syntyneenä eli ”huorikakarana”. Näin siksi, että romanien omalla avioliittokäytännöllä ei ollut lain voimaa. Kolmanneksi Caleb on romani eli kuului jo lähtökohtaisesti ylenkatsottuun ihmisryhmään. Tällä taustalla Calebin taival lastenkohteissa ja huutulaispoikana ei ollut helppo.

Calebin tarina valottaa myös etnisen ryhmän kokemaa huonoa kohtelua ja erityisen ”mustalaisongelman” syntyä sotien jälkeisessä Suomessa. Aina talvisotaan saakka Suomen romanien vahvin asuinalue oli Viipurin lääni, jossa Sortavalan kaupunki ympäristöineen oli alueen keskeisin tihentymä. Kuten kirjan esipuheen kirjoittanut tohtori Panu Pulma toteaa, oli Venäjän vuoden 1917 vallankumouksen ja Suomen sisällissodan seurauksena tapahtunut Venäjän rajan sulkeutuminen katastrofi alueen romanien elinkeinoille, jotka olivat kytkeytyneet vapaaseen liikkuvuuteen Venäjälle – sivumennen sanottuna tämä katastrofi kohtasi myös Karjalan valkolaisväestöä, jonka luonnolliset kauppa-, liike- ja työsuhteet itään katkesivat.

Toinen katastrofi oli sitten evakkous: vanha ja vakiintunut tuttuihin taloihin kohdistunut kiertävän työväen elämäntapa lakkasi olemasta talojen lakattua sodan tuloksena olemasta. Evakkous merkitsi vakiintuneiden elinkeinon hankinnan tapojen häviämistä. Lisäksi se merkitsi myös sitä, että romanit yleensä jäivät evakoille tarjottujen korvausten ulkopuolelle: korvauksen alasta oli vain menetetty omaisuus kuten talot tai maanviljelysmaat. Perin harvoilla romaneilla näitä oli ollut, joten harva sai korvauksiakaan.

Sota ja evakkous johtivat kolmanteen katastrofiin: maaseudulta peräisin olevan romaniväestön pakkautumiseen kaupunkien ja asutuskeskusten liepeille syntyneisiin ”romanislummeihin” (Helsingin Malmille ja Puistolaan, Espoon Mäkkylään, Lappeenrannan, Kuusankosken ja Porin seuduille), joissa elanto piti hankkia uusilla, kaupungissa tarjolla olevilla tavoilla. Yhtäaikainen evakkous ja elinkeinon hallitsematon rakennemuutos loivat osaltaan puitteen sotien jälkeiselle ”mustalaisongelmalle”. Valkolaisten keskuudessa evakkous sekä muu maaseudulle tapahtunut uudelleenasettaminen ja jälleenrakennus sekä sitä seurannut maaseutuelinkeinon kriisi olivat toisiaan seuraavia, eivät yhtäaikaista ilmiötä. Silti ne tuottivat 1960- ja 1970-luvuilla mittavan ”valkolaisongelman”: maaltamuuton (jopa maaltapaon) ja lähiöt sosiaalisine ongelmineen sekä massamuuton Ruotsiin – niin ikään sosiaalisine ongelmineen. Sivumennen sanottuna Ruotsiin muuttaneiden suomalaisten siirtolaisten sopeutumisongelmia ei liene tästä näkökulmasta – maalta tullut väestö yrittää sopeutua kaupunkimaiseen elämäntapaan ja elinkeinoin – riittävästi tutkittu.

Kaikkiaan Calebin tarinasta avautuu perspektiivi niin yhteiskunnan vähäosaisten – kuten lasten – kohteluun yleensä että vähäosaisten evakkoromanin kohtaloon erityisesti.

Enrica Rigo on kirjassaan *Rajojen Eurooppa* ottanut tehtäväkseen tutkia sitä, miten rajapolitiikka Euroopan Unionissa on rakentunut ja toimii sekä mitä se merkitsee. Kirjan kolme keskeistä teemaa ovat kansalaisuuden ja ulkomaalaisuuden eron hämärtyminen, rajojen merkityksen muutos sekä työn ja kansalaisuuden yhteyden murtuminen.

Kansalaisuuden ja ulkomaalaisuuden ero on Euroopan Unionissa hämärtynyt. Karkeistaen Unionin alueella on siis (täysinä) kansalaisia, joukko vähemmän kansalaisia mutta enemmän ulkomaalaisia, joukko enemmän ulkomaalaisia mutta vähemmän kansalaisia sekä (täysinä) ulkomaalaisia, – siis esimerkiksi Unionin kansalaisia, työluvalla oleskelevia, ulkomaalaisia opiskelijoita, kiintiöpakolaisia, turvapaikanhakijoita, ”laittomia siirtolaisia jne. Jokaisella ryhmällä on erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

Tätä järjestelmää Rigo vertaa kolonialismiin. Siinä siirtomaaisännän suvereeniteetti lankesi kaikkien imperiumin asukkaiden yli, mutta varsinainen poliittinen kansalaisuus oli varattu vain emämaan asukkaille. Siirtomaassa oleskeleva väestö oli jaettu vähintään

kahteen ryhmään – alkuasukkaiisiin ja siirtomaaisännän omiin kansalaisiin (yleistäen eurooppalaisiin) – joita koskivat eri lainsäädännöt, yleensä myös erilainen tapa toteuttaa oikeutta: toisen asioita puitiin oikeudessa toisen asioita voitiin puida esimerkiksi hallinnollisena menettelyinä.

Rigon mukaan rajojen tehtävä ei nykyisessä Euroopan Unionissa ole enää erottaa sisä- ja ulkopuolta toisesta, vaan olla hallinnollisia koneita, jotka tuottavat monijakoisia hierarkioita. Juuri rajojen avulla ihmisessä seuloaan ja sijoitetaan edellä esitettyihin erilaisiin ryhmiin. Rajat eivät enää ole maapohjaan paalutettuja linjoja, vaan yhteiskunnassa liikkuvia ”eroa tuottavia koneita”. Rajat seuraavat liikkuvia ihmismassoja ja suorittavat erottelutehtävänsä siellä, missä ihmisiä sattuvat kohtaamaan. Esimerkkinä kerrotaan Varsovan ulkoilmatorista. Siellä puolalaisten EU-kansalaisten rinnalla kauppa harjoittavat ukrainalaiset, vietnamlaiset sekä Afrikasta ja muilta Aasian sekä Kaukasuksen alueilta tulevat siirtolaiset. Toria ja sen kauppiaita valvoo Puolan rajapoliisi, vaikka tori sijaitsee satojen kilometrien päässä Puolan valtion rajoista.

Unionin on työntänyt rajojaan myös oman alueensa ulkopuolelle. Tämä ilmenee vaikkapa siinä, että jäsenyyttä odottavat maat ovat muuttaneet ulkomaalaisia koskevaa lainsäädäntöään vastaamaan Unionin käytäntöjä jo ennen Unioniin liittymistään: tämä ”harmonisointi” on itse asiassa ollut ehto jäsenyydelle. Esimerkkitapauksina Rigo esittelee Puolan, Romanian ja Bulgarian ulkomaalaislakien ”harmonisointia”. Lisäksi Unionin käytännöt ovat vaikuttaneet sen naapurimaiden lainsäädäntöihin: niissä on vapaaehtoisesti otettu huomioon Unionin käytäntöjä.

Kolmas teema on työn ja kansalaisuuden ykseyden murentuminen. Tätä murentamista edustaa parhaiten ”laiton siirtolainen” eli henkilö, jonka työpanos on suorastaan välttämätön Unionin talouselämälle, mutta jonka läsnäoloa ei virallisesti suvaita. Euroopan Unionin vapaan liikkuvuuden ja työnteon periaate ei ole kaikkia ihmisiä koskeva, vaan koskee täysimääräisesti vain Unionin kansalaisia.

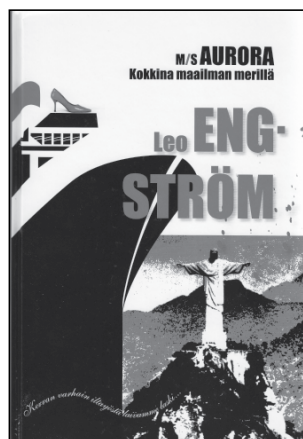
”Laittomien siirtolaisten” oikeudeton asema vaikuttaa myös suoraan niihin olosuhteisiin, joissa he työskentelevät. Karkotettavuuden uhka tekee heistä helppoja riiston kohteita: heidän palkkauksensa, työolosuhteidensa, elintasonsa yms. ei tarvitse noudattaa vallitsevaa normia, vaan ”laittomat siirtolaiset” tyytyvät vähempään. Tyytymättömien ei nimittäin ole mah-

dollisuutta turvautua yhteiskuntaan tai viranomaisiin, sillä sen tuloksena olisi karkotus. Asetelman mahdollistaa se, että ”laiton siirtolainen” ei EU-työläisen tavoin vaihda työpanostaan palkkaan. Hän vaihtaa sen palkkaan ja oikeuteen oleskella Unionin alueella. Kun oleskeluoikeus on ikään kuin palkan välttämätön osa, voi rahapalkka olla normia alempi.

Rigon kirjassa on tavallisen lukijan kannalta pulma, joka on syytä tuoda esiin. Teos on paikoitellen hyvin teoreettinen ja nimenomaan teoreettinen huonolla tavalla. Tällä tarkoitan, että kohtalaisen yksinkertainen asia alkaa tarpeettomasti hämärtyä ylenmääräisen teoreettisen kielenkäytön vuoksi. Hämärtymistä edesauttaa kirjoittamistapa, jossa kappaleet ovat pitkiä ja mutkikkaita.

Koska kirja on käännetty kielestä, jota en osaa, en pysty arvioimaan, mikä osuus kirjan suomentajilla on teoreettisen tekstin vaikeaselkoisuuteen. Epäilen kuitenkin, että tekstistä olisi saanut jouhevampaa ja ymmärrettävämpää, jos kääntäjät olisivat tiukemmin suomentaneet itse tekstin ajatusta sen sijaan, että ovat ilmeisen kirjaimellisesti kääntäneet lauseita. Kääntäjän työn päämääränä pitäisi olla sekä mahdollisimman oikein tulkittu sisältö että myös mahdollisimman sujuva ja ymmärrettävä ilmaisu.

Markku Mattila

Engström, Leo, m/s Aurora; Kokkina maailman merillä. Annexus Oy, Porvoo 2010. 548 s. ISBN 978-952-67359-1-7.

Merimies on eri mies, ja usein siirtolaisuuden pioneeri ja edelläkulkija. Jo vuosisatoja purjelaivoista karanneet, tai ulosmaksun ottaneet merimiehet jäivät kaukaisten maiden satamiin tai purjehtivat uuden kotimaansa rannikkovesillä. Merimiehellä ja siirtolaisella lienee samanlainen geeniperintö: halu nähdä ja kokea uusia seikkailuja.

Monilla merimiehillä ja siirtolaisilla on ollut tapana pitää päiväkirjaa kokemuksistaan. Vain harva näistä päätyy julkaistuksi kirjaksi ja pysyväksi dokumentiksi jälkimaailmalle. Siksi on tervehdittävä ilolla ja onnittelulla Australian Wollongongissa asuvaa Leo Engströmiä, jonka ensimmäinen merimatka Helsingistä Rio de Janeiroon v. 1961 on nyt kirjan muodossa.

Romaanin päähenkilö Allan Hellman on kotoisin Tampereelta ja pääsee kolmanneksi kokiksi Etelä-Amerikan linjalla seilaavaan vanhaan valtameriläiseen Auroraan. Työ alkaa kanojen höyhentämisellä ja perunoiden kuorimisella ja etenee vaativampiin kokin tehtäviin. Laivan miehistö muodostaa mielenkiintoisen sosiaalisen yhteisön, jonka huipulla on kapteeni ja alimpana kokkien apulainen ja messikalle. Kun jälkimmäisenä on Marilyn Monroen –lempinimeä kantava seksipakkaus, elämä ja erotiikka nivoutuvat yhteen. Matkan aikana osansa siitä saa myös Allu, miehuutensa kynnyksellä oleva kolmas kokki.

Lähdettyään Helsingistä tammikuussa 1961, Auroralla on lastinaan sanomalehtipaperia ja massapaleja Etelä-Amerikkaan. Laiva höyryää Kielin kanavan kautta Pohjanmerelle. Biskajanlahdella koettiin ensimmäinen myrsky, ja matka jatkui Kanarian saarille. Ja sitten alkoi Etelä-Atlantin ylitys kohokohtana päiväntasaajan kunniaksi järjestetty Neptunus-juhla, jossa ensi kerran eteläiselle pallonpuoliskolle saapuvat käsitellään tervalla ja höyhenillä.

Kun laiva vihdoon saapui iltayöstä Rio de Janeiroon satamaan, laitureissa ei ollut tilaa, vaan laiva joutui jäämään yöksi ankkuriin. Mutta yöllä Rion ensimmäiset ilolinnut "lensivät" jo moottoriveneillä lausumaan kaukaiset tulijat tervetulleiksi kaupunkiin. Viikon kuluttua joukko hiljaisia merimiehiä, laivan sähköttäjän johdolla, suuntasi kulkunsa lääkärin vastaanotolle Santoksen satamassa, kun kahvia lastattiin Suomeen tuotavaksi. Loppumatkalla laiva kävi vielä Buenos Airesissa, hyvien tuulten satamassa.

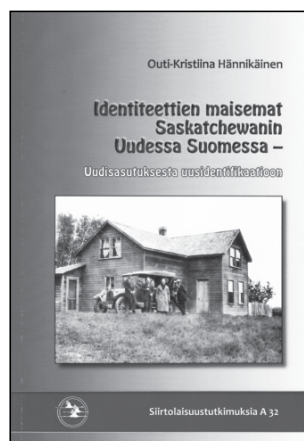
Kirjan pääjuoni on tamperelaisen nuorukaisen ensimmäinen merimatka ja varttuminen mieheksi matkan aikana. Kirjassa on myös mielenkiintoisia sivujuonia, kuten yhden laivan kokin aikaisemmalla matkalla Buenos Airesissa leimahtama love story argentiinalaisen kaunottaren Margaritan kanssa. Laivasta karkaaminen on ikivanha siirtolaisuuden muoto, ja vielä 1960-luvulla saattoi suomalainen merimies karata laivasta rakastamansa naisen takia – tai muista syistä – ja aloittaa uuden elämän vieraalla mantereella. Kirjoitta-

ja osoittaa hyvää latinalaisen Amerikan kulttuurin ja maanosan ihmisten mentaliteetin tuntemusta.

Massiivisen 548 sivuisen kirjan luettavuus olisi ehkä parantunut, jos tekstiä olisi tiivistetty. Mutta kyllähän nuoren miehen ensimmäisellä merimatalla Helsingistä Rio de Janeiroon ja Buenos Airesiin riittää tarinaa, ja kun se on hyvin kerrottu, lukijalla ei ole valittamista. Myös kirjan ulkoasu ja graafinen suunnittelu ovat hyviä.

Onnittelen Australian Wollongongissa eläkepäiviään viettävää Leo Engströmiä mielenkiintoisesta kirjasta. Sanotaan, että kirjailija on vasta sitten, kun on julkaissut kaksi teosta. Kokkina maailman merillä -teoksen jatkoksi sopisi hyvin kirja Kokkina maailman mantereilla. Toivon, että Leo Engströmin esikoisteos saa ansaitsemansa huomiota sekä Australiassa että Suomessa. Toki toivon kirjalle menestystä muuallakin missä vain suomea luetaan.

Olavi Koivukangas

Hännikäinen, Outi-Kristiina, Identiteettien maisemat Saskatchewanin Uudessa Suomessa – Uudisasutuksesta uudentulijalleen. Väitöskirja. Siirtolaisuusinstituutin Siirtolaisuustutkimuksia A 32, Turku 2010. 245 s. ISBN 978-951-9266-99-2, ISSN 0356-9659.

Outi-Kristiina Hännikäisen maantieteen alaan kuuluva väitöskirja on merkittävä, koska meillä on kasvava tietotarve liittyen Kanadaan suuntautuneeseen muuttoliikkeeseen. Esimerkiksi suuren naapurinsa USA:n suomalaisten elämästä on huomattavan paljon tutkittua tietoa. Tämä johtuu tietysti siitä, että Yhdysvaltoihin lähdettiin suurin joukoin jo 1800-luvun lopulla, joten ajallisesti se on vanhempaa siirtolaisuutta. Näin USA:n puolelle on ehtinyt jo kasvaa tutkijasukupolvi, joka on kirjannut ja edelleen kirjaa sikäläisten suomalaisten elämänmenoa. Kanadaanhan oli vilkasta muuttamista vielä 1950- ja 1960-luvuilla, joten sinne muuttaneissa on vielä huomattavassa määrin ensimmäisen polven siirtolaisia.

Toki Kanadaan on muutettu aikaisemminkin, onhan Hännikäisenkin tutkiman Uuden Suomen juuret 1800-luvun suuressa muuttoaallossa. Joka tapauksessa Hännikäinen tuo kirjallaan esille asioita ja ilmiöitä, joiden selvittämisen viimeiset hetket ovat käsillä.

Ajallisesti kirjan tarkasteluperspektiivi on siis pitkä: tarkastelu alkaa Uuden Suomen asutuksen alkamisesta vuonna 1888 ja päättyy vuosituhannen vaihteseen. Aikajänne on pitkä, mutta tekijä pystyy mestarillisesti hallitsemaan ajallisen muutoksen ja suhteuttaa tapahtuneet ilmiöt hienosti ajalliseen kokonaisuuteen.

Kirjan materiaali perustuu visuaalisiin havaintoihin, joita täydennetään kirjallisuuteen, kuviin ja haastatteluihin perustuvilla tiedoilla. Tekijä soveltaa laadullista, tulkinnallista lähestymistapaa, joka etenee maisemallisiin havaintoihin ja niiden kautta taustalla vaikuttaviin valtasuhteisiin sekä yhteiskunnallisiin prosesseihin. Tältä osin kirjan viitekehys on haastava, mutta pysyy erinomaisesti tekijän hallinnassa.

Maiseman käsite on tutkimuksessa keskeinen. Tekijä tarkasteli niitä merkkejä ja symboleja, jotka Uuden Suomen maisemassa kertovat asukkaiden suomalaisesta alkuperästä (sekä tekijän että alueen asukkaiden ja vierailijoiden mielestä). Symboliikalla asukkaat ovat tuoneet esiin etnistä alkuperäänsä, vahvistaneet yhteisöllisyyttään ja erottuneet muiden kansallisuuksien sekä yhteisöjen joukosta omaksi kokonaisuudekseen. Siten tutkimuksessa symbolinen maisema koostuu sekä konkreettisten maisemaelementtien että aineettoman maiseman symbolisesta merkityksestä ja arvoista. Käytännössä *ikonografinen* lähestymistapa pyrkii siis paljastamaan arkipäivän maiseman symboliikan ja merkkien kulttuurisia merkityksiä.

Tutkija löysi Uudesta Suomesta viisi erilaista ”maisemaa”, joilla on asukkaiden etniseen alkuperään liittyviä keskeisiä maisemaelementtejä suhteessa aikaan ja Kanadan poliittiseen historiaan:

1. Uudisasutuksen ja institutionalisoitumisen maisema, vuodet 1888–1914
2. Ristiriitaisen suomalaisuuden maisema, noin vuodesta 1919 toiseen maailmansotaan asti
3. Yhteisöllisyyden ja semiassimilaation maisema, toisesta maailmansodasta noin vuoteen 1955
4. Assimilaation ja deinstitutionalisoitumisen maisema, noin vuodesta 1955 vuoteen 1980
5. Uusidentifikaation ja muistamisen maisema, noin vuodesta 1980 alkaen

Käytännössä Hännikäinen siis kartoitti yli 100 vuoden mittaisen periodin yhden suomalaisen asutuksen osalta. Uuden Suomen maisemasta on löydettävissä asukkaiden siihen tietoisesti tuomaa ikonografiaa, jolla he ovat halunneet pönkittää suomalaista identiteettiään ja edistää sen säilymistä. Toisaalta maisema sisältää identiteettipoliittista ikonografiaa, joka on tullut osaksi maisemaa arkipäivän toimien seurauksena, ilman ikonografian tietoista korostamista. Näiden lisäksi alueen identiteettipoliittisessa maisemassa avautui unohtamisen maisema, jolla tekijä tarkoittaa muistin paikkojen ja muistamisen vastakohtaa, joka sisältää yhteisöllisestä kokemusmaailmasta tietoisesti unohdettua historiaa. Asukkaat eivät halunneet muistaa esimerkiksi seurakuntien välisiä ristiriitoja tai mahdollista vasemmistotoimintaa.

Outi–Kristiina Hännikäisen tutkimus on metodisesti ja sisällöllisesti erittäin hallittu kokonaisuus. Kirjaa voi suositella kaikille muuttoliikkeestä ja muuttoliiketutkimuksesta kiinnostuneille. Siirtolaisuudessa historian pyörä pyörii vääjäämättä omaa rataansa: mikä tapahtui aikanaan Uuden Suomen suomalaisille, tapahtuu myös aikanaan tänne Suomeen muuttaneille uussuomalaisille. Historian tuntemus auttaa tulevaisuuden ymmärtämisessä.

Ismo Söderling